

Allmänt om smittor och överföring av smittor inom Folktandvården

Allmänna riktlinjer vid risk för smitta

En patient med känd eller misstänkt blodburen eller annan smitta (undantag covid-19 och TBC) kräver inga särskilda hygienrutiner under eller efter tandbehandling under förutsättning att basala hygienrutiner följs. Omhändertagandet efteråt av rum, instrument och avfall kräver inte heller särskilda rutiner utan tas omhand enligt rekommenderade hygienrutiner. All tandvårdspersonal skall vara beredd att behandla alla oavsett känd eller misstänkt smitta. Att avvisa någon på grund av blodburen eller annan smitta är oprofessionellt och står inte i överensstämmelse med god yrkesetik. Det är viktigt att komma ihåg att vissa infektionssjukdomar är som mest smittsamma innan de första symtomen visar sig eller innan de kan verifieras i någon provtagning.

Överföring av smitta inom tandvården

Kontaktsmitta är den vanligaste smittvägen. Smitta överförs från en person till en annan via händer, föremål och arbetskläder som är förorenade med smittämne.

Droppsmitta överförs via hostningar, nysningar, kräkningar och diarréer som ger en dusch av mikroorganismer. Så sprids de flesta luftvägsinfektioner.

Luftburen smitta innebär att mottagaren av smittämnet inandas luftburna mikroorganismer. Vid luftburen smitta kan smittämnet hålla sig svävande och levande i luften under ganska lång tid och spridning kan därför ske till alla som vistas i samma rum, även efter att den smittsamma lämnat rummet. Smittämnet kan även exponeras för personer ute i korridoren när dörren öppnas. Vattkoppor, mässling och tuberkulos är exempel på smittor som sprids luftburet.

Blodburen smitta överförs till blodet via blodblandat sekret eller kroppsvätska såsom kontakt med slemhinnor (ögon, näsa, mun). Det kan ske via stick- och skärskador och kontaminerade handskar. Så sprids hepatit B och C samt HIV. Den största smittrisken i vård- och omsorgsarbete är främst att man sticker eller skär sig på föremål som är förorenade. Smittrisken ökar med mängden överfört blod.

Blodburen smittöverföring och smittrisker

Risk för överföring i arbetet av blodburen smitta finns vid:

- stick- och skärskada av föremål förorenade av blod eller annan kroppsvätska
- blodkontakt med slemhinnor (ögon, näsa, mun)
- blodkontakt med blödande sår/eksem

Smittrisken ökar med mängden överfört blod.

Arbeta förebyggande för att undvika stick- och skärskador:

- arbeta lugnt och metodiskt
- använd säkerhetsprodukter
- tillämpa alltid basala hygienrutiner
- sitt bekvämt
- ha allt material placerat så att du inte behöver korsarmarna eller sträcka dig
- ha alltid en riskavfallsburk nära och lägg alltid vassa föremål direkt i den
- överfyll aldrig en riskavfallsburk
- sätt aldrig tillbaka skyddshylsan på kanylen